

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

Dvb. 1. Vtrùm licitum sit reo & Aduocatio, occulta crimina testium detegere ad labefactandum eorum testimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

respondere aut iurare de dicenda veritate; sed solum ex obedientia: quia Iudex precepto suo non potest imponere illi obligationem iustitiae ad iurandum, vel ad respondendum. Quare si nolit iurare aut respondere, puniri quidem potest tamquam inobediens, sed non tenetur ad restitutionem damni secuti reo vel accusatori. Secus est si agatur de scripto proferendo in lucem; quia est res externa, de qua Respub. potest disponere; sicut de aliis bonis, quando causa subest.

60 Petes; Quid si iurauerit se dicturam veritatem;

nonne tunc tenebitur ex iustitia dicere veritatem? Resp. Probabile esse non teneri ex iustitia, sed solum ex obedientia & virtute religionis; quia per hoc iuramentum non intendit vllum ius iustitiae conferre in eum; cuius causa iurat; non enim intendit ei aliquid promittere, sed solum iurare hoc futurum, nempe quod sit dicturus veritatem, quam nouit, secus si promiserit. Hac dixerim non omnino asserendo, sed disputando, vt res ista à viris doctis magis examinetur. alioquin mihi sententia magis recepta est cordi.

CAPVT TRIGESIMVM PRIMVM.

De Reo & Aduocato.

Continet Dubitationes 9.

D. Thomas q. 69. & 71.

DUBITATIO PRIMA.

Vtrum licitum sit reo & aduocato, occulta crimina testium detegere ad labefactandum eorum testimonium.

1
Non est
contra iustitiam.

RESPONDEO & Dico Primò, Si illa crimina valeant ad infirmandum testimonium, non est contra iustitiam ea aperire, maxime si alius modus illius repellendi sit incommodus est communis Doctorum. vide Sotum lib. 5. de Iustitia, qu. 7. art. 3. Ratio est, quia quisque potest seipsum tueri cum iusto moderamine, eodem genere armorum, quo oppugnatur: nec alter potest queri de iniuria, cum sit inuasor, & sponte se huic periculo exponat, hoc ipso, quo testatur vel accusat. Talia crimina sunt, peritium; crimen falsi; & omnia, ob quae incurritur ipso facto excommunicatio, si nondum est absolutus; denique omnia, ob quae incurritur infamia Iuris vel facti, vt si alibi infamis de aliquo crimine. vide Clarum quæst. 24.

2
Potest tamen esse
contra
charitatem.

Dico Secundò, Fieri tamen potest vt sit contra charitatem talia crimina patefacere. Primò, Si testis non se sponte ingestit, sed coactus à Iudice; & crimen, quod ei obicitur, esset graue, ob quod capite sit plectendus; causa verò Rei non sit magni momenti. quòd si sponte se obulisset ad testificandum, non esset tanta ratio habenda istius incommodi; sibi enim imputare debet illud detrimentum, quod per alterius exceptionem incurrit. Secundò, Si alia ratione minus noxia possis eum repellere; vt si sit consanguineus vel affinis actoris, vel de eius familia; si testis tibi inimicus, si pauper, si mente non firma, si impuber; & in causa criminali, si nondum est viginti annorum, de quibus supra cap. 30. dub. 5.

3 Dices, Quando reus testem aliter repellere potest, videtur esse contra iustitiam, si occulta eius crimina pandat; quia si ratione minus noxia se possit tueri, non habet ius vtendi defensione nocentiore; sicut qui inuasorem minore incommodo potest repellere, non potest ei grauem laesionem irrogare.

4 Respondeo, Reum habere ius repellendi testem quouis modo magis idoneo; cum testis hoc ipso,

quo vult testari, videatur cedere iure suo, & permittere reo, vt omni modo, qui ipsi erit commodior, se tueatur. In illo tamen modo tenetur non excedere debitam moderationem. sicut is, qui inuaditur armis, non tenetur ex iustitia fugere, aut terere inuasorem clamoribus; præsertim quando hæc decorè facere non potest; sed potest se armis tueri, faciendo id, quod necessarium est ad euasionem; quamuis aliquando ex charitate possit obligari vt alio modo vtatur.

Habet ius repellendi testem omni modo magis idoneo.

DUBITATIO II.

Vtrum reus, si impingat accusatori crimen mendacij seu calumniae, peccet, & teneatur ad restitutionem.

D. Thom. quæst. 69. art. 2.

RESPONDEO & Dico Primò, Reus saltem ex charitate ita tenetur respondere & se defendere, vt quam minimum accusatorem lædat: vt si de occulto accusetur, sufficit vt simpliciter neget. quare abstinendum est ab illa verborum asperitate, qua calumniae vel mendacij crimen accusatori ingeritur: nam contra charitatem est, si proximo maius malum inferas, quam ad tui defensionem sit necessarium.

5
Debet quam minimum lædere.

Dico Secundò, Reus accusatus de crimine, quod iuridicè probari nequit, non peccat contra iustitiam, euamsi neget crimen, imò etiamsi dicat accusatorè mentiri & calumniari. Ita Siluest. v. Restit. 3. q. 4. Nauar. cap. 18. num. 49. Petrus Nauarra lib. 2. cap. 4. n. 348. Colligitur ex D. Thoma q. 69. art. 2. vbi dicit, reum se possit tueri quacumque via, modo non dicat mendacium: atqui dum dicit talem accusatorem mentiri & calumniari, non dicit mendacium. Nam qui accusat de eo quod probare non potest, calumniator præsumitur, vt docet Glossa in cap. 2. de calumniatoribus: ac proinde etiam cenfe.

Calumniator.